

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2007-4-56 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 07-59/684-240
Karar Tarihi : 11.7.2007

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Tuncay SONGÖR (İkinci Başkan)
Üyeler : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN.

B. RAPORTÖRLER : M. Haluk ARI, Esin AYGÜN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

20

: - Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.
Temsilcisi: Av. M. Feridun İZGİ
Şehit Mehmet Fatih Öngül Sok. No.2 34742 Kozyatağı/İstanbul

D. TARAFLAR

: - Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.
Şehit Mehmet Fatih Öngül Sok. No.2 34742 Kozyatağı/İstanbul
- Uçar Otomotiv Turizm San. ve Tic. A.Ş.
Altunizade Mah. Kısıklı Cad. No: 113 Üsküdar/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'nin (Hyundai Assan) yapmış olduğu Yetkili Satıcı ve Yetkili Servis Sözleşmelerinin 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile sağlanan muafiyetten yararlandığının tespiti talebi.

30

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 3.4.2007 tarih ve 2498 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ilgili hükümleri uyarınca düzenlenen 5.7.2007 tarih, 2007-4-56/MM-07-MHA sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu 6.7.2007 tarih, REK.0.08.00.00-130/224 sayılı Başkanlık Önergesi ile 07-59 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da, Hyundai Assan ile Uçar Otomotiv Turizm San. ve Tic. A.Ş. (Uçar Otomotiv) arasında imzalanan Yetkili Satıcı Sözleşmesi'nin ve Yetkili Servis Sözleşmesi'nin;

40

- İçermiş olduğu rekabeti kısıtlayıcı hükümler nedeniyle menfi tespit belgesi alamayacağı,
- Bununla birlikte Yetkili Satıcı Sözleşmesi'nin 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile sağlanan grup muafiyetinden yararlandığı,
- Yetkili Servis Sözleşmesi'nin ise 9. maddesinde yer alan ve yetkili servisin toplam yedek parça alımlarının en az %30'unu Hyundai Assan'dan almasına

- 50 yönelik olarak getirilmiş olan düzenleme hariç olmak üzere grup muafiyetinden yararlandığı,
- Söz konusu sözleşmenin ilgili hükmünün 2005/4 sayılı Tebliğ'in 6. maddesi kapsamında yer alması nedeniyle sadece kendisinin grup muafiyetinden yararlanamadığı,
 - Yetkili Servis Sözleşmesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin olarak yapılan bireysel muafiyet değerlendirmesinde de Kanun'un 5. maddesinde yer alan koşulların karşılanmadığı,
 - Bu nedenle, başvuru sahibi teşebbüse verilecek makul bir süre içerisinde, yetkili servisin alım yükümlülüğünün bir önceki yıldaki yedek parça alımlarının %30'u aşmaması yönünde yapılacak değişiklikle, ilgili kısıtlamanın grup muafiyetinden yararlanacağına bildirilmesinin yerinde olacağı,
- 60 ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Bildirim konusunu Hyundai marka araçların satımı ve bu araçlara satış sonrası hizmetlerin verilmesine dair imzalanan iki ayrı sözleşme oluşturmaktadır. Dolayısıyla incelemeye konu iki farklı ürün pazarı bulunmaktadır. Bu bağlamda "Hyundai Yetkili Satıcı Sözleşmesi" ile düzenlenen Hyundai marka araçların satış ve pazarlamasına yönelik ilgili ürün pazarı "*yeni binek otomobillerin dağıtımı, satışı ve pazarlaması*" ve "Hyundai Yetkili Servis Sözleşmesi" ile düzenlenen Hyundai marka otomobillerin satış sonrası hizmetlerine yönelik ilgili ürün pazarı ise "*Hyundai marka otomobillerin satış sonrası yedek parça, bakım ve onarım hizmetleri*" olarak belirlenmiştir.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

İnceleme konusu açısından ilgili coğrafi pazar, "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*" olarak belirlenmiştir.

H.2. Taraflar

H.2.1. Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş. (Hyundai Assan)

Hyundai marka araçların Türk otomotiv pazarına girişi 1990 yılı sonunda ASSAN Hyundai M.A.S. A.Ş.'nin Hyundai Motor Company'nin Türkiye distribütörü olması ile başlamaktadır. 1994 yılı sonunda Hyundai Assan, %50-50 eşit hisseye sahip Hyundai Motor Company ve Kibar Holding ortaklığıyla kurulmuştur. 10.3.1997 tarihinde distribütörlük hakları tamamen Hyundai Assan Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye devredilmiştir.

H.2.2. Uçar Otomotiv Turizm San. ve Tic. A.Ş. (Uçar Otomotiv)

Uçar Otomotiv, otomotiv satış, servis ve yedek parça hizmetleri alanlarında faaliyet göstermektedir.

90 **H.3. DEĞERLENDİRME**

Bildirim formunun 6.1. maddesinde yer alan soruya menfi tespit talebinde bulunulduğu şeklinde cevap verilmesi nedeniyle, öncelikle söz konusu anlaşmaların menfi tespit alınamayacağına değerlendirilmesi gerekmektedir. Bunun mümkün olmaması halinde ise bildirim konu anlaşmaların 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2005/4 sayılı Tebliğ) kapsamında değerlendirilmesi yapılacaktır.

H.3.1. Menfi Tespit Değerlendirmesi

100 Gerek yetkili satıcılık gerekse yetkili servis sözleşmesi 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti kısıtlayıcı nitelikte dikey sınırlamalar içermektedir. Bu nedenle söz konusu anlaşmaya menfi tespit verilmesi mümkün değildir.

H.3.2. Grup Muafiyeti Değerlendirmesi

110 Yapılan bildirim konusunu esasen taraflar arasında akdedilmiş olan "Yetkili Satıcı Sözleşmesi" ve "Yetkili Servis Sözleşmesi"nin 2005/4 sayılı Tebliğ ile sağlanan muafiyetten yararlandığının tespiti talebi oluşturmaktadır. Bildirim formunda, bildirim konu "Yetkili Satıcı Sözleşmesi"nin, Türkiye'de üretilen veya yurt dışında üretilip Hyundai tarafından ithal edilerek pazarlanan kara yollarında kullanım amaçlı üç veya daha fazla tekerlekli yeni Hyundai marka araçların Hyundai bayileri tarafından satın alınması, teşhir edilmesi ve yeniden satılmasına ilişkin bir dağıtım anlaşması niteliğinde olduğu ifade edilmiştir. "Yetkili Servis Sözleşmesi" ise, hizmet tedarikçisi firma olan Hyundai Assan ile pazarda hizmeti sunmaya yetkilendirilmiş servisler arasında akdedilmiş bir satış sonrası sözleşmesidir. Bildirime göre anlaşma, Hyundai yetkili servislerinin Hyundai markalı, karayollarında kullanım amaçlı üç veya daha fazla tekerlekli motorlu taşıt araçlarının yedek parçalarını temin etmesi, satması ve servis hizmetlerini vermesini kapsamaktadır.

120 1.1.2006 itibarıyla yürürlüğe giren 2005/4 sayılı Tebliğ'in 2. maddesine göre "Yeni motorlu taşıtların, bunların yedek parçalarının tamir ve bakım hizmetlerinin alımı, satımı veya yeniden satımı konulu dikey anlaşmalar, dikey sınırlamalar içermeleri halinde bu Tebliğ'de düzenlenen koşullara uymak kaydıyla, Kanun'un 4 üncü maddesindeki yasaklamadan Kanun'un 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur." söz konusu anlaşmaların nitelikleri dikkate alındığında, bildirim konu anlaşmalar 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamındadır ve anlaşmalarda yer alan hükümlerin anılan Tebliğ çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Öncelikle Hyundai Assan tarafından seçilen sistemlerin Tebliğ'e uygun olup olmadığı değerlendirilmelidir. 2005/4 sayılı Tebliğ'in "Muafiyetin Genel Koşulları" başlıklı 4. maddesinde;

130 "Muafiyet hükümleri, dikey anlaşmanın aşağıdaki koşulları taşıması kaydıyla sağlayıcının motorlu taşıt veya yedek parça ya da bakım ve onarım hizmeti sağladığı ilgili pazardaki pazar payının %30'u; motorlu taşıtların dağıtımını için niceliksel seçici dağıtımın tercih edildiği anlaşmalarda ise %40'ı geçmemesi durumunda uygulanır. Niteliksel seçici dağıtım sistemi oluşturan anlaşmalar için pazar payı eşiği bulunmamaktadır.

Tek elden sağlama yükümlülüğü içeren dikey anlaşmalarda muafiyet, alıcının anlaşma konusu malları ve hizmetleri aldığı ilgili pazardaki payının %30'u aşmaması koşuluyla uygulanır."

05-88/1226-356

hükmü yer almaktadır. Buna göre Tebliğ kapsamına giren herhangi bir anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanabilmesi için gerekli olan önkoşulun pazar payı eşiklerine bağlı olarak uygun dağıtım sisteminin benimsenmesi olduğu anlaşılmaktadır.

140 Yapılan bildirimde göre, Hyundai Assan yeni motorlu taşıt satışında niceliksel seçici dağıtım sistemini benimsemiştir. Yine bildirimde göre, Hyundai Assan'ın 2003 yılı pazar payı %5.9, 2004 yılı pazar payı %9.4, 2005 yılı pazar payı ise %9,9 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla Tebliğ'de getirilen pazar payı eşığının sağlandığı anlaşılmaktadır. Yetkili Servis Sözleşmesinin incelenmesi ile satış sonrası hizmetler bakımından niteliksel seçici dağıtım sisteminin benimsendiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla, satış sonrası hizmetlerde seçilen dağıtım sistemi bakımından da Tebliğ'de öngörülen koşullara aykırılık bulunmamaktadır.

Tebliğ'in 4. maddesinde düzenlenen muafiyetin genel şartları ile ilgili diğer hükümler açısından bakıldığında, bildirimde konu sözleşmelerin; dağıtıcı veya yetkili servisin anlaşmadan doğan hak ve yükümlülüklerini devir hakkı, fesih ihbarının detaylı, objektif gerekçeleri biçimde yazılı olarak yapılması, sözleşmelerin ve fesih ihbarının süresi ve uyuşmazlıkların çözümü için hakeme gitme koşullarını karşıladığı anlaşılmıştır.

150 Tebliğ'in 5. maddesi ile anlaşmaları grup muafiyeti dışına çıkaran sınırlamalara yer verilmiş ve dağıtıcı veya yetkili servisin kendi satış fiyatını belirleyebilme serbestisinin kısıtlanması, Tebliğle sayılan haller dışında dağıtıcı veya yetkili satıcının anlaşma konusu mal veya hizmetleri satacağı bölge ya da müşterilere ilişkin kısıtlamalar getirilmesi, dağıtıcının, bakım onarım hizmetlerine ilişkin yükümlülüklerini, imzalayacağı alt anlaşmalarla yetkili servislere devretme hakkının kısıtlanması gibi kısıtlamalar ağır kısıtlamalar arasında sayılmıştır. Bildirimde konu anlaşmaların incelenmesi sonucunda söz konusu anlaşmalarda Tebliğ'in 5.maddesinde yer verilen ve anlaşmanın tümünün grup muafiyetinden yararlanmasını engelleyecek hükümlerin bulunmadığı saptanmıştır.

160 Yetkili Satıcı Sözleşmesi'nde yer alan ek satış ve teslimat yerlerine ilişkin olarak getirilen düzenlemelerin, toplam satış hedeflerinin tarafların karşılıklı mutabakatı ile belirleneceğine yönelik hükmün, yetkili satıcının birden fazla markaya hizmet vermesi halinde kurumsal kimlik elemanlarına ilişkin standartların esnetileceğine dair konulan ibarenin, 2005/4 sayılı Tebliğ ve 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin Açıklanmasına Dair Kılavuz (Kılavuz)'da yer alan ilkelerle uyumlu olduğu görülmüştür. Benzer şekilde, Yetkili Servis Anlaşmasında yer alan, eş değer ve orijinal yedek parçaya ilişkin olarak getirilen açıklamalar ile Hyundai Assan ve Servis arasındaki ilişkinin tesisini sağlayan araçların standartlarına yönelik açıklamalar da Tebliğ ve Kılavuz'da yer alan ilkelere paraleldir.

170 Bununla birlikte, anlaşmalarda dikkat çeken birkaç noktanın 2005/4 sayılı Tebliğ ve Kılavuz açısından ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu hususlardan ilki, Yetkili Servis Sözleşmesi'nin 9. maddesinde yer alan ve asgari stok miktarının Hyundai Assan tarafından objektif kriterlere göre belirlenmesine ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak bulundurulmasına ilişkin yükümlülüktür. 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 15. maddesi ile bu Kanun uyarınca çıkarılan Sanayi Mallarının Satış Sonrası Hizmetleri Hakkında Yönetmelik'in 12, 16 ve 17. maddeleri uyarınca imalatçı veya ithalatçılar belirli bir yedek parça stoku bulundurmamak durumundadırlar. Nitekim söz konusu maddede de ilgili mevzuat hükümlerine atıfta bulunulmak suretiyle yetkili servisin taşınması gereken bir yedek parça stoku bulunduğu bahsedilmiştir. Bu bağlamda

180 söz konusu stok bulundurma yükümlülüğünün mevzuattan kaynaklanması nedeniyle, yetkili servise getirilen bir kısıtlama olarak kabul edilmemesi gerekmektedir.

Değerlendirilmesi gereken bir başka husus ise, servise getirilmiş olan ihracat yasağıdır. İlgili sözleşme maddesi uyarınca servisin, değişikliğe uğramış olsun ya da olmasın, her türlü Hyundai yedek parçalarını yurt dışına satması veya yurt dışına ihraç etmesi yasaklanmıştır. Öncelikle belirtmek gerekmektedir ki, ihracat üzerine getirilen sınırlamalar Türk pazarında rekabeti kısıtlayıcı etki doğurmaması halinde 4054 sayılı Kanun'a aykırılık teşkil etmeyecektir. Zira 4054 sayılı Kanun'un Kapsam başlıklı 2. maddesi *"Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukukî işlem ve davranışlar, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemler bu Kanun kapsamına girer."* şeklindedir. Bu hüküm uyarınca herhangi bir işlem veya eylemin 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilebilmesi için Türkiye Cumhuriyeti'ndeki piyasaları etkilemesi gerekmektedir. Bu hususlar dikkate alınarak, yetkili servislerin yurt dışına ürün satmalarına yönelik olarak getirilen ihracat yasağının 4054 sayılı Kanun'a aykırı olmadığı değerlendirilmektedir.

200 Son olarak, 9. maddede yer alan alım yükümlülüklerine ilişkin olarak getirilen hükmün de Tebliğ'le öngörülen rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hükümler karşısındaki durumunun değerlendirilmesi gerekmektedir. Hemen belirtilmelidir ki, söz konusu maddede yer alan düzenleme Tebliğ anlamında rekabet etmeme yükümlülüğü olarak kabul edilmelidir. Zira Tebliğ'in rekabet etmeme yükümlülüğü başlıklı maddesine göre, *"rekabet etmeme yükümlülüğü, alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden malları veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını veya yeniden satmasını engelleyen doğrudan ya da dolaylı her türlü yükümlülüktür. Ayrıca alıcının bir önceki takvim yılındaki alımları esas alınarak, ilgili pazardaki anlaşma konusu mal veya hizmetlerin ya da onları ikame eden mal veya hizmetlerin %30'undan fazlasının sağlayıcıdan veya sağlayıcının göstereceği başka bir teşebbüsten satın almasına yönelik olarak alıcıya doğrudan veya dolaylı biçimde getirilen herhangi bir yükümlülük de rekabet etmeme yükümlülüğü olarak kabul edilir."* Dolayısıyla, *"Servis, geçen yılki toplam alımlarının en az %30'u oranında yedek parçayı Şirket'ten almayı kabul ve taahhüt eder."* şeklinde düzenlenmiş olan bu yükümlülük, Tebliğ'de öngörülenin aksine alt sınırı %30 olarak belirlediği ve bunun üzerindeki bir oranın da sağlayıcı tarafından talep edilmesine olanak tanıyabileceği için rekabet etmeme yükümlülüğü olarak kabul edilecek ve Tebliğ'le sağlanan muafiyetten yararlanmayacaktır. Nitekim Tebliğ'in "Özel hükümler" başlıklı 6. maddesi ile her türlü doğrudan veya dolaylı rekabet etmeme yükümlülüğüne muafiyet uygulanmayacağı düzenlenmiştir.

220 Konuya ilişkin olarak Raportörlerce Hyundai'den şifahi olarak ek bilgi talep edilmiştir. 12.6.2007 tarih ve 4018 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden yazıda;

"Söz konusu hükümde servisin geçen yılki alımlarının en az %30'u oranında yedek parçayı müvekkil şirketten alması öngörülmüş olmakla birlikte hükmün amacı müvekkil şirketin Tebliğ'in kendisine tanıdığı imkândan faydalanmasını sağlamaktır. Zira en az %30'u denmediği ihtimalde yetkili servis toplam alımlarının örneğin %5'ini müvekkil

230 *şirketten yaptığı ihtimalde servis sözleşmeye uygun hareket etmiş olacak ve müvekkil şirketin Tebliğ'in kendisine tanıdığı %30 eşliğinden faydalanması imkânsız hale gelecektir. Hükümün amacı yetkili servise bir önceki yılki yedek parça toplam alımlarının %30'undan daha azını müvekkil şirketten alabilmesi imkânını getirmek değil, %30'unun müvekkil şirketten alınmasını sağlamaktır. %30'un üzerinde alım yapmak ise yetkili servisin kendi tercih ve inisiyatifine bağlıdır. Aksesuar alım taleplerine ilişkin yükümlülüğün "geçen seneki toplam alımlarının en az %80'i" şeklinde kaleme alınmış olması da aynı sebebe dayanmaktadır."*

denilmek suretiyle ilgili hükme açıklama getirilmiştir. Ancak bu konuda Tebliğ hükmü açık olduğu gibi Kılavuz'da da söz konusu düzenlemenin nasıl uygulanacağına ilişkin açıklamaya yer verilmiştir. Nitekim Kılavuz'un çok markalılık başlıklı 2.4.1. no'lu bölümünde rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin olarak;

240 *"Tebliğ, dağıtıcıları veya yetkili servisleri, aynı ilgili pazara ait araç veya yedek parça alımlarının %30'dan fazlasını tek bir sağlayıcıdan almak zorunda bırakan doğrudan veya dolaylı yükümlülükleri yasaklamaktadır. Ancak bu durum, dağıtıcının veya yetkili servisin, belirtilen miktarı (alımların %30'una kadar) doğrudan sağlayıcıdan almasının istenebileceği anlamına gelmemektedir. Söz konusu işletmeler aynı malları, dağıtım sistemine dahil olan teşebbüsler gibi, sağlayıcının gösterdiği diğer kaynaklardan da alabilir."*

ifadesine yer verilmiştir. Bu düzenleme uyarınca sağlayıcılar %30'dan fazla alım yükümlülüğü getiremeyecekleri gibi söz konusu alım yükümlülüğünün sistem içerisinde bulunan diğer teşebbüslerden tedarik edilmesine de engel olamamaktadırlar.

250 Rekabet etmeme yükümlülüğü, 2005/4 sayılı Tebliğ'in Özel Hükümler başlıklı 6. maddesinde yer almaktadır. Bilindiği üzere söz konusu maddede düzenlenen hususlar, anlaşmayı grup muafiyetinden çıkarmamakta, sadece ilgili hükümün grup muafiyetinden yararlanmasını engellemektedir. Bu nedenle yukarıda yer verilen bilgiler ışığında, bildirim konu Yetkili Servis Sözleşmesi'nin rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin düzenlemesi hariç olmak üzere 2005/4 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığı, ancak rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin düzenlemenin bu haliyle grup muafiyetinden yararlanamayacağı sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durumda yapılması gereken, söz konusu yükümlülüğün tek başına bireysel muafiyet koşullarını karşılayıp karşılamadığının incelenmesidir.

H.3.3. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

260 2005/4 sayılı Tebliğ'in sağladığı muafiyetten yararlanamadığı tespit edilen rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin kısıtlamanın, bireysel muafiyet tanınması için Kanun'un 5. maddesinde öngörülen koşulları sağlayıp sağlamadığı incelenmelidir. Herhangi bir rekabet kısıtlamasına bireysel muafiyet tanınması için iki olumlu iki olumsuz koşulun birlikte sağlanması gerekmektedir. Bu hallerden birinin dahi karşılanmaması halinde, bireysel muafiyet tanınması mümkün olmayacaktır.

a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmelerin sağlanması

Bu hüküm çerçevesinde hangi hallerin ekonomik yarar sağladığının somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, üretim ve dağıtım

270 maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması, malın arzında devamlılığın sağlanması, yeni piyasalara girişin kolaylaştırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması ekonomik yararın sağlandığı hususlar arasında görülmektedir.

Kuruluma iletilen ek bilgilerde, bayinin geçen yılki alımlarının en az %30'u oranında yedek parçayı Hyundai Assan'dan almasına yönelik düzenlemenin amacının Tebliğ'in sağladığı alım yükümlülüğüne ilişkin %30'luk eşikten yararlanmak olduğu ifade edilmiştir. Bu düzenleme aracılığıyla alıcının %30'luk eşğin altında ürün satın almasının önüne geçilebileceği beklenmektedir. Ancak söz konusu hüküm aynı şekilde sağlayıcının alıcıya örneğin bir önceki yılki alımlarının %50'si oranında yedek parça alımına zorlamasına imkân tanıyabilecektir.

280 Bilindiği üzere 2005/4 sayılı Tebliğ'in ana amaçlarından biri çok markalılığı sağlamaktır. Çok markalılık sadece yeni araçların satışı bakımından değil, satış sonrası hizmetler olan bakım-onarım ve yedek parça satışı için de Tebliğ'in ana hedeflerinde birini oluşturmaktadır. Esasen Türk otomotiv pazarı açısından, satış sonrası hizmetlerde rekabetin ve çok markalılığın daha da kritik önemi haiz olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu nedenle Yetkili Servis Sözleşmesi ile getirilen en az %30 alım yükümlülüğünün çok markalılık ile hedeflenen başka yedek parça üreticileri tarafından tedarik edilen ürünlerin pazara erişiminin önünde engel oluşturabileceği ve bu koşul anlamından bir iyileşme sağlamayacağı değerlendirilmektedir.

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması

290 Yukarıda değinildiği üzere herhangi bir sözleşmeye bireysel muafiyet tanınabilmesi için 5. maddede öngörülen koşulların tamamının birlikte sağlanması gerekmektedir. Muafiyetin ilk koşulunu sağlamayan kısıtlama hakkında diğer değerlendirmeleri yapmaya gerek bulunmamakla birlikte, tüketicinin yarar sağlaması bakımından da koşulun karşılanıp karşılanmadığına yönelik bir değerlendirmenin yapılması yerinde olacaktır.

300 Muafiyetin bu ikinci şartı; anlaşmanın, tüketicilere bir önceki şart sonucunda ortaya çıkan objektif faydadan adil bir pay alma imkânı tanınması gereğidir. Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın muafiyet alabilmesi için, yukarıda değinilen malların dağıtımını veya hizmetlerin sunulmasından elde edilen iyileşmenin tüketiciye yansıtılması ve ortaya çıkan ekonomik fayda ile tüketicinin elde edeceği menfaat arasında makul bir denge olması gerekmektedir. Bu çerçevede fiyatlar seviyesindeki düşüş, satış sonrası etkin hizmetler, ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, malın arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar da tüketicinin elde edeceği menfaat kapsamında değerlendirilebilmektedir.

310 Bildirime konu sözleşmede yer alan rekabet etmeme yükümlülüğüne yönelik hüküm, yetkili servisin belirtilen miktarda yedek parçayı sağlayıcıdan almak zorunda kalmasına yol açacağı için tüketici tercihlerinin sınırlanmasına yol açabilecektir. Tüketici tercihleri bakımından ürün çeşitliliğinin artması otomotiv sektöründe özel bir öneme sahiptir. Zira tüketiciler yeni araç alırken birden fazla sağlayıcı arasında tercih yapabilme imkanına sahip olmakla birlikte, bir kez araç aldıktan sonra esas olarak yetkili servislere gitmek ve bir çok durumda o marka araca ilişkin yedek parçaları satın almak durumunda kalmaktadırlar. 2005/4 sayılı Tebliğ'in cevaz verdiği ve servisler için kısıtlayıcı nitelikte bulunan eşdeğer kalitede yedek parça kullanma zorunluluğu dolayısıyla halihazırda birçok yedek parça bakımından alternatif temin olanaklarının kısıtlı olduğu bilinmektedir.

05-88/1226-356

Ayrıca markaya özgü bazı yedek parçaların da ancak sağlayıcı kanalıyla tüketiciye ulaşabildiği belirtilmelidir. Dolayısıyla pazar koşullarından dolayı kısıtlı olan tüketici alternatiflerinin, 2005/4 sayılı Tebliğ'in izin verdiği ölçünün ötesine geçerek ayrıca sözleşme ile biraz daha kısıtlanmasına olanak tanıyacak bir hükmün muhafazasının bu koşul bakımından makul bir gerekçesinin mevcut olmadığı değerlendirilmiştir.

320 Yukarıda aktarılan 5. maddenin (a) ve (b) bentlerine ilişkin bu değerlendirmeler çerçevesinde, söz konusu rekabet etmeme yükümlülüğünün bireysel muafiyet için öngörülen koşulları karşılamadığı sonucuna ulaşıldığından diğer iki koşulu bakımından değerlendirme yapmaya gerek bulunmamaktadır.

Sonuç olarak grup muafiyetinden yararlanamayan, bireysel muafiyet koşullarını da karşılamayan Yetkili Servis Sözleşmesi'nin 9. maddesinde yer verilen, yetkili servisin bir önceki alımlarının en az %30'u oranında yedek parçayı sağlayıcıdan alma yükümlülüğüne ilişkin sözleşme hükmü, bir önceki yılki alımlarının %30 oranını aşmayacak şekilde değiştirilmesi halinde sözleşme bütün halinde grup muafiyetinden yararlanabilecektir.

330 I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş. ile Uçar Otomotiv Turizm San. Ve Tic. A.Ş. arasında imzalanan Yetkili Satıcı Sözleşmesi'nin ve Yetkili Servis Sözleşmesi'nin içermiş olduğu rekabeti kısıtlayıcı hükümler nedeniyle menfi tespit belgesi alamayacağına,
2. Bununla birlikte, Yetkili Satıcı Sözleşmesi'nin 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile sağlanan grup muafiyetinden yararlandığına,
- 340 3. Yetkili Servis Sözleşmesi'nin ise 9. maddesinde yer alan ve yetkili servisin toplam yedek parça alımlarının en az %30'unu Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'den almasına yönelik olarak getirilmiş olan düzenleme hariç olmak üzere grup muafiyetinden yararlandığına,
4. 2005/4 sayılı Tebliğ'in 6. maddesi kapsamında yer alması nedeniyle sadece söz konusu sözleşmenin ilgili hükmünün grup muafiyetinden yararlanmadığına,
5. Yetkili Servis Sözleşmesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin olarak yapılan bireysel muafiyet değerlendirmesinde de Kanun'un 5. maddesinde yer alan koşulların karşılanmadığına,

05-88/1226-356

- 350 6. Bu nedenle, başvuru sahibi teŖebbüŖe verilecek 45 gün içerisinde, yetkili servisin alım yükümlülüğünün bir önceki yıldaki yedek parça alımlarının %30'u aŖmaması yönünde yapılacak deėiŖiklikle, ilgili kstlamanın grup muafiyetinden yararlanacağının bildirilmesine,

OYBİRLİğİ ile karar verilmiŖtir.